

Zadovolne Krajnc.

Men' sonce iz straže Hrovatske gor' pride,
In' na Korathanu za hribe zajide,
Iz Burjo me štajerc po zimi hladi,
Iz Jugam mi Lah po lejt' čelu puti.

V vsakemu lejtu jest žajnem pšenico,
In' ajdo; lan sejem za lepo tančico.
Kaj maram, men' rase na pojlu zadost,
Ni sile trebuha za kruham men' nost.

Jest sukno imam iz fin fina Pad'vana:
Maruška pak raš nos' iz prav'ga mezlana,
Moj pruštof ked pirh lep erdeče skerlāt;
Al moderc je nje us sreberne, in' zlat.

Okroggle rad plešem, z nogame perdajam
Glas godcam, ter se na dva cepa sem majam,
Al Špela za mano prav ročnu drobnī,
Stopine pobira, se v rinke verti.

Spehove jest žgance zravn kislega zela
Štemam, kader pridem od težkega dela.
Klobasa je dobra, tud' dobrè je sok;
In', kar se še emare na ražnu okrog.

Useler imam za vse židano volo:
Al' deni me v žovd; al' pak pošli me v šolo;
Iz eno besedo, jest sem korčnāk;
Zdej delam, zdej baham, zdej pijem tobak.

Dopisi in novice.

— *Iz seje c. k. dež. šl. sveta dne 8. junija 1876.* — Predsedoval je c. k. dvorni svetovalec, pl. Jožef Roth in navzočnih je bilo 7 udov. — Predsednik otvorivši skupščino, vелеva brati razrešene vloge. — Da se učenec iz kranjske gimnaziji izloči, kakor je učiteljstvo nasvetovalo, se ni odobrilo. — Prošnje za jezikoslovne službe na gimnaziji v Kranji in v Kočevji so se predložile slav. ministerstvu. — Učitelj na gimnaziji v Kranji se je definitivno poterdil. — Sklenilo se je, da se tukajšnjim ljudskim šolam razdeli J. Kersnikova »Avstrijska zgodovina«. (*To zgodovino je založila „Matica slovenska“ v Ljubljani. Želimo samo, da bi se večkrat kaj enacega poročalo iz sej dež. šl. sveta.*) Izpraznjena državna štipendija se je podelila gojencu na c. k. učiteljišču. — Prošnja kraj. šl. sveta za ponavljavno šolo enkrat na teden se je zavergla. — Izključena sta bila dva gojenca na c. k. učiteljišču (lokalno), petim se je odvzela državna štipendija. — Učitelju v Ajdovci (na Dolj.) se je naročilo začasno podučevati v kerščanskem nauku, ker je župnik tam zbolel. — Učitelju se je obrok za učiteljski izpit podaljšal do konca l. 1877. — Mnenje ljubljanskega mestnega magistrata, ki se tiče poslopja za možko in žensko učiteljišče, se je poslalo z dotičnimi akti vred slav. ministerstvu. (Bo-

doče poslopje c. k. učiteljišča, prav za prav iskanje prostora za to poslopje pripravnega, ima že svojo zgodovino. — Nekaj je že omenil „Tov.“ v 2. št. t. l. — Ko so vendar srečno opustili misel staviti poslopje pod „Turn“ in so se odločili za „Majarjevi svet“ proti kolodvoru, je prišla stvar v obravnavo pred srenjski odbor ljubljanskega mesta (24. maja t. l.) Sedaj smo še le pravo zvedeli. — Ljubljansko mesto vsikako hoče imeti naravnost pot od cesarskega mostu do južnega kolodvora, v ta namen misli kupiti „Urbanovo poslopje“ in sosednje prostore, tedaj tudi prostor namenjen za c. k. učiteljišče. — Srenjski odbor je tedaj mislil, da se mu ni treba ozirati na sklep c. k. dež. šl. sveta, ko hoče naravnost pot imeti do kolodvora. Rekli so mestni očetje: „Naj pa država drugej kupi svet, saj to lahko stori, mi zaradi tega ne bomo ceste na posev obračali, in imeli opraviti zastran odkupa s petimi posestniki, namesto s jednim. Le gospod deželni nadzornik, ki je ob enem srenjski svetovalec, je bil te misli, da bi se s tem stvar (zidanje učiteljišča), zopet vnovič zavlekla. — A drugi svetovalci so ostali pri svoji. — Sedaj pa beremo v „Schltzgi.“, da je obrok vgoden privoljenju stroškov, pretekel in stvar, ako ni padla v vodo, je vendar odložena na zelo negotov čas, I. mestna šola pa ostane v prtiličju, recte kleti, v licealnem poslopij.)

Predštev normalnega šolskega zavoda za l. 1877 se je predložil deželnemu predsedstvu, da dobi cesarsko poterjenje zaradi deželnega šolskega naklada, kakor je bilo sklenjeno v deželnem zboru. — Za šolo v Dobravi pri Bledu se hočejo oberniti na deželni odbor za pripomoč iz normalnega šolskega zaklada. — Sprejelo se je, da se ima razširiti več ljudskih šol, nekaterim učiteljskim službam se je plača zvišala, drugim določila. — Razrešilo se je: več pritožeb zastran kazni o šolskih zamudah, potem prošnja za nagrado in denarno pripomoč.

— Iz seje deželnega odbora 24. junija t. l. Odgovor ministerstva za kmetijstvo na dopis deželnega odbora zaradi naprave kmetijske šole vzel se je na znanje, poleg katerega naj bi deželni odbor preudarjal in v prihodnjem deželnem zboru predlagal, je-li bi ne bile nadaljevalne kmetijske šole za občno in vspešno poučevanje v kmetijstvu koristnejše nego kmetijska šola? — Oddale so se 4 izpraznjene J. Schellenburgovo dijaške štipendije. — Pismo vodstva šole za slepe v Lincu, da je v omenjeni šoli prostor za več slepih otrok iz Kranjskega, izroči se deželnej vladi zaradi razpisanja dotičnih izpraznjenih štipendij. — Občini v Škofjeh Loki se dovoli za l. 1876. pobiranje 20 % priklade na direktne davke s pristavkom, da naj občinski odbor skerbi za to, da se nenavadno veliki občinski stroški leta 1876. za prihodnje leto zopet znižajo normalni stan. — Za zidanje šole na Dobravi pri Radovljici je deželni odbor sklenil, l. 1877. pogojno dati 600 gl. podpore iz normalno-šolskega zaklada. — Deželni odbor je priterdil, da se učiteljska služba v Čatežu dá sedajnemu učitelju v Postojni Alojziju Račiču.

— Okrajno učiteljsko zborovanje za mesto Ljubljansko je bilo 6. t. m. Zbralo se je v sobi III. tečaja na c. k. učiteljišču nad 30 učiteljev med temi 8 učitelji. Predsedoval je c. k. šol. nadzornik, ravnatelj g. Blaž Hrovat. Po vvodnem nagovoru je imenoval podpredsednika, g. prof. Zupančiča, glavnega učitelja na žensk. učiteljišču, in skupščina je izvolila prevodjici: gda. prof. Prediko, gl. učitelja na mož. učit. in gno. M. Krašner-jevo, ravnateljico na 4razr. mestni dekl. šoli.

I. točka. »Opazke c. k. nadzornika« pri nadzorovanji mestnih šol.

Gosp. nadzornik je po svoji navadi razpravljal to točko mirno, objektivno a vendar temeljito; mislimo, da ni nikogar žalil, a marsikaterega podučil, kajti navadno človek samega sebe manj pozna, kakor ga drugi poznajo, in nadzornik, ki toliko šol ogleduje, kakor nadzornik ljublj. mesta, ki je tudi ravnatelj učiteljskih, marsikaj vidi, opazuje, primerja, kar drugemu ni mogoče. Da ni nikogar hotel žaliti, sklepamo iz tega, ko je poudarjal, da je to, kar je sim in tija zapazil, morda le slučajno takrat bilo, ko je on nadzoroval. Sicer pa pravi, da je o tem, kako da se podučuje v raznih strokah, že govoril dvakrat, tedaj ostaja pri tem, kar je lanskega in predlanskega leta omenil, in hoče le nekaj malega še pristaviti. Opazke pa so bile, a) kar se tiče discipline, b) kar se tiče učnih strok. Ad a) spoznava g. nadzornik, da je vzdrževanje discipline pred naukom in med naukom težavna stvar, a vendar le mora biti; med drugim opomni, naj se otrokom ne napoveduje kazen, ki se ne izvršuje, kar pa se enkrat izreče, mora se zgoditi i. dr. — Ad b) opomni, da se pri nazornem nauku tu in tam preveč govori, bolje je, da otroci večkrat odgovarjajo, nahaja se pri branji, da otroci besed, ki jih beró, ne razumo. Kar se tiče poduka v nemškem, naj učitelj dela na to, da bodo otroci na nemška vprašanja odgovarjali nemški, pri razlaganju slovenskih beril naj pa učitelj govori pravilno slovenščino. — Po nemških slovnica h imamo za nemški jezik pravila v slovenščini pisana, dokler ne bodo nemških knjig, naj učitelj skuša otroke vaditi tudi nemških pravil. Pri številjenji priporoča, naj se gleda tu in tam malo bolje na številjenje iz glave. Od rečnega nauka noče obširno govoriti, ker je to druga točka današnjega dnevnega reda, a vendar priporoča, naj se pri zemljepisju gléda na domovino, na avstrijsko-ogersko državo, preden da se podamo v tuje dele sveta, potem svari o pomotah pri poduku. Pri poduku o risanji opomni, da se učitelji sploh ravnajo po ministerskem ukazu l. 1873, vendar priporoča, naj se za risanje vse, kar je treba, poostrenje svinčnikov i. dr. prej pripravi, preden se ura začne, sploh pri tem nauku priporoča paziti na lego in mer života. — Kar se tiče »petja« graja preveliko vpitje tu in tam in priporoča, učiti raje manj pesmi a te temeljito. Pri »telovajji« priporoča, gledati posebno na čudorednost (sittlichen Werth des Turnens), med to spada privaja k rednosti, dostojnemu unanjemu obnašanju i. dr. Sklepa pa s tem, ko pravi, da ljudsko šolstvo napreduje, učitelje pa opominja, naj skerbe za nadaljno izobraževanje samega sebe.

II. »Kateri bi bili pripomočki, da se disciplina, ki ponehuje, od kar so odpravljena telesna pokorila, zopet naravnala.« (Welches wären die Mittel . . . um die gelockerte Disciplin wieder herzustellen.) Poročevalec je g. Bahovec, učitelj na II. mestni šoli. V vvodu svoje razprave omeni, da ne more opazovati, da bi bil šolski red omajan, ali da ponehuje, ker je on učitelj se-le od l. 1872, ko so bila telesna pokorila že odpravljena. Sicer pa g. govornik obširno razpravlja, »kaj je šolska disciplina, kaj obsega, kakšna mora biti, na kaj naj se opira.« Potem bere iz šolskega in učnega reda §. 24. odgojne pripomočke: hvala, nagrada, razen letnih premij, z druge strani svarilo, karanje . . . . . naposled začasno izločilo. Potem stavi nasvete:

>1. Učiteljski zbor želi, da bi se šolske oblasti povsod ozirale na §. 11. derž. šolske postave, in nanašaje na to, na dež. šolske postave I. oddelek: »kako se napravljajo in zderžujejo javne ljudske šole. §. 1 — 16.

2. Za hudomušne otroke naj se napravijo posebne šole (Korrektionshäuser) in učiteljska konferencija naj bi imela pravico iz šole odločiti in tjakaj napotiti nepoboljšljive otroke.«

G. Tomšič želi kakega pozitivnega nasveta, da se omajana disciplina zopet naravna. — G. Gerkman bere iz »Tagesposte« sestavek o odgojnih pripomočkih.

Vodilna misel je bila ta: nekaj niso drugače znali podučevati, kakor s šibo, ker ni bilo pedagogičnega izobraževanja, od l. 1848 so zopet rabili šibo, ker so hotli duh l. 1848 panati, nove šolske postavbe so pa šibo odpravile, veliko prevred za današnji vek; poprej so preveč šibo rabili, sedaj so jo čisto odpravili in prišli iz kota v kot. Kaj je nasledek tega, dečaki se učitelju v obraz smejejo, svojeglavnost, upor z otroci raste. Stariši rabijo šibo, a učeniki, ki namestujejo stariše, bi je ne smeli i. dr.? G. vendar ne predlaga ničesa. — G. Kronberger, glavni učitelj na ž. učiteljišču, pravi med drugim, da je disciplina mogoča, ako ima učitelj pravo ljubezen do otrok, on priporoča, da naj učitelj revne oblači, skerbi, da bodo opoldne kaj jesti dobivali, naj skerbi posebno za zapuščene in zanemarjene, katere naj skuša v ljubezni pridobiti, naj se s stariši o zadržanji otrok razgovarja i. t. d. Za strahovalnice ni.

Debata se dalje suče o tem, ali gre terdovratne in nepokorne otroke telesno pokoriti, ali ne, kedar z lepa ne ubogajo, kar spregovori g. prof. Zupancič, gl. učitelj na ž. učiteljišču, ter nekako govori tako-le, da je to napačna vljudnost, ako se hudobni otroci telesno ne pokore, šiba o pravem času in v pravi meri veliko, veliko koristi; tedaj gre delati na to, da se §. 24. šolsk. in učnega reda dne 20. avgusta po postavnih poti prenaradi. G. Kronbergerja pa odgovarja, da učeniki niso angeli, preveč je zahtevati od njih, da bi bili kar »dobrodelni odsek«, to naj drugi store; kje bodo učitelji jemali čas, da bi vse to storili, kar g. K. tirja? G. Z. tudi ni za strahovalnice, kdo bode v njih podučeval i. dr. . . . . Sedaj so se pa navzočnim ljudskim učiteljem jeziki odvezali. X. pravi, da so na Koroškem učitelji l. l. kaj enacega sklenili, Y. misli, to ne gre za to, da bi šibo zopet vpeljali, kakor nekaj, marveč hudobnim otrokom pa tudi nespametnim starišem se mora ta misel vzeti »učitelj ne sme otroka kaznovati.« W. pravi, dosti je, da otrok šibo le vidi, strah je dobra reč; hudobni otroci druge do kervavega natepó, pa zaničljivo pravijo: I. kaj se mi more zgoditi, dopoldne bom eno uro zapert, učenik pa z mano. Zopet I. pravi: Modri stariši sami učnike prosijo, naj njih otroke v strah jemljejo, naj jih s šibo pokore, ako beseda ne zda i. t. d. G. predsednik bere nekaj izrek najslavnejših pedagogov iz novejših časov: Pestalocija, Diesterweg-a, Niemajerja i. dr., ki so vse te misli, da brez telesnih pokoril ne gre pri odgoji, in da je največja usmiljenost ta, ako se iz napačne vljudnosti šiba ne rabi o pravem času, taka mehkužnost v izreji pripelje otroke v norišnico ali v jetnišnico. G. Zupancič pa svoj nasvet priporoča v tej obliki: Učiteljska skupščina izreka želja, da naj se §. 24. zač. šol. in uč. reda, ki telesno pokorilo v šoli vsikako odpravlja, po postavnih poti prenaradi. (Die B. L. K. spricht den Wunsch aus, dass der §. 24 der prov. Sch. u. U. O. vom 20. August 1870, welcher die körperliche Züchtigung unter allen Umständen verbietet, im gesetzmässigen Wege abgeändert werde.) Po kratkem ugovarjanji, ki se je bolj dotikal forme, a ne stvari, se je nasvet enoglasno sprejel. (Konec prihodnjic.)

— *Pri okrajnem učit. zboru Logaškega okraja 6. marcija je predlagal g. Janko Žirovnik, učitelj v Starem tergu pri Ložu, naj se po solah na deželi odpravijo oddelki in naj detca hodi v vsaki razred po dve leti.*

Utemeljeval je ta predlog nekako tako-le: Znano je, da je hoja v šolo na deželi po vsem slaba. To uzročuje nekoliko podnebje, daljava, revščina, delo in pa način podučevanja religije po leti. Dokazovati mi tega ni treba, ker to lahko vsakdo vidi. Prigodi se toraj ne malokrat, da ima učitelj $\frac{1}{3}$ detce v šoli. S to tretjino po mojih mislih ne more učitelj poduka nadaljevati, nego le

ponavljati. Nadaljevanje stoperv prične, kadar je vsaj dobra polovica detce v šoli. V mestih je druga; tam detca redneje hodi v šolo in redka izjema je, da sti samo $\frac{2}{3}$ detce v šoli. Učni načerti so pa za vse šole enaki. Da, — za šole na deželi so še dokaj težavnejši, ker imajo te šole redom manj razredov, a toliko več oddelkov. Poleg tega je pa v mestih redom jako težko doseči predpisani cilj in sem ter tja se tudi ne dosega. Razvidno je, da se na deželi predpisani cilj ne more doseči, če tudi bi imeli vse potrebne učne pomočke, kar nam pa žalibog po vsem manjka. Vseh ugodnih razmer, koje služijo narodnej šoli v mestih, nam večinom primanjkuje. Poleg tega se pa moramo mi truditi še z več oddelki, kakor v mestih. In skorej zastoj se trudimo s temi oddelki, ki gotovo več škodujejo nego koristijo. Nikdar nisem v stanu v pol ure kako berilo temeljito razložiti in se potem prepričati ali so me učenci umeli ali ne? In pol ure je odmenjeno n. pr. za direktni nauk. Poleg tega se pa izgubi preje ali pozneje nekaj časa. Učenci imajo korist le od direktnega nauka. Indirektno podučevani učenci so motjeni pri izdelovanju nalog, n. pr. iz računstva ali slovnice, ker slišijo vse drugo govoriti učitelja proti drugemu oddelku. Nikdar ne morejo nalog povoljno rešiti, ker je njih pozornost deljena. Posebno za 1. oddelek I. razreda je čas indirektnega podučevanja popolnoma izgubljen. Isto je tudi v višjih oddelkih, dokler učenci ne dobé potrebne samostojnosti. Učenci v šolah z več oddelki, kakor jih zapovedujó učni načerti, slišijo pač **multa**, a se še ne učé **multa**, tem manj toraj **multum**. Naloga národne šole pa je in mora biti: »non multa sed multum«. Národna šola ne more človeka vsestransko izobraziti, nego mu more in mora položiti le temelj ter ga sposobiti, da se sam izobraži s čitanjem knjig i novin. Da se pa učencu položi ta temelj in se on sposobi za nadaljno izobraževanje, je pred vsem treba znanja maternege jezika.

Da se dosedaj pri nas na jezikoslovje (Sprachunterricht) gleda premalo, je sploh znana slabost našega šolstva. Jezikoslovje se temeljito tudi ne more gojiti, ker imamo premalo časa in pa še to same pol ure. Šolarske knjižnice so menda zato, da se iz njih učencem knjige izposojujejo! Dober pomoček za gojenje jezikoslovja. A kolikor je baš meni znano, se to redko kje godi. Zakaj?! »si . . . .«. To le mimogrede. Da se pa toraj pride v okom preje omenjenim zaprekam, moramo dobiti cele ure in samo direktni nauk. Z oddelki toraj proč! Mesto v oddelke naj bi pa učenci hodili po dve leti v en razred. Učni smoter naj bi bil za prvi razred n. pr. $\frac{2}{3}$ od tega, kar imasta sedaj prvi in drugi razred oziroma oddelek itd. Ta razdelitev bi imela zasé to-le: Sedaj moramo precej hitro nadaljevati, če hočemo doveršiti tvarino do konca leta. Ne moremo se baš veliko ozirati na tiste učence, ki nas ne dohajajo. Da nas nekateri ne dohajajo, je kriva ali absolutna nezmožnost ali se pa njihov duh začetkom le počasi razvija. Z absolutno nezmožnostjo, ki je pa bolj redka, ne opravimo, bog ve kaj! tudi v dveh letih ne, a učenci, ki so se začetkom le počasi razvijali, nas bodo dohajali. In baš taki imajo potem največje veselje do uka. Dan danes pa baš tacih učencev veliko zastane in ker ne morejo dohajati, jim jame veselje do uka pešati. Da — merzeti jim začne uk nekoliko iz obupnosti, nekoliko pa radi sramote, da morajo še eno leto v istem razredu sedeti. Navedeno sem sam izkusil nekoliko v Ljutomeru, nekoliko v Starem tergu.

Uresničenje navedene misli podpira postava, ki dovoljuje za posamezne okraje, da detca jame stoperv sè sedmim, oziroma osmim letom hoditi v šolo in

pa tudi to, da se na novo upiše vsako leto povprečno le 30 učencev. Teh 30 uč. bi čakalo drugih 30 in potem bi prišli skupaj v I. razred. In če računamo kacic 20 k večjem zaostalih, bi jih bilo v I. razredu 80. In s temi bi se lažje kaj doseglo, nego sè 130—140timi, kar imamo sedaj navadno v I. razredu. Učni smoter upam doseči vkljub vsem zaprekam na deželi tako, da bi mi vsak razred z dobrim vspehom doveršilo $\frac{7}{10}$ učencev. Seveda, — učni smoter narodne šole bi se potem na videz skerčil, a prepričan sem, da bi faktično narodna šola rodila boljši sad, nego ga je dosedaj.

Radoveden sem, kaj moji kolege o tem mislijo!? Če ima ta misel kaj dobrega v sebi, pridobi stvar s tem, da moji kolege navedeno misel vsestransko in javno prerešetajo. — Tako beremo v št. 13. »Slov. Učit.«

Stvar je vredna, da se vsestransko premisli, le tako, ako bomo odkrito povedali stvar, kakor je v istini, je upati, da se »šolske oblasti ozrejo na sklepe učit. zborovanj.«

— Okrajno učiteljsko zborovanje za Postojno je bilo 6. junija t. l. ob 10. uri v Senožečah. Navzoči vsi učitelji, razven 1 učitelja in [1 učiteljice, in tudi g. župan in 3 duhovni gospodje. Predsedoval je c. k. okrajni šolski nadzornik g. Demšar. Dnevni red je bil: 1. Volijo se opravičniki (Funkzionäre). 2. Kaj se razume pod besedo družbinska omika (soziale Bildung), kako naj jo učitelj vadi v šoli in zunaj šole (poroč. g. Pin). 3. Kako se poterjujejo novi učni certezji na 1, 2, 3 in 4 razrednih ljudskih šolah, kako se najlože izpe-ljujejo? (poroč. g. g. Martin Zarnik, Ludovik Hribar in Andrej Perne). 4. Kako se podučujejo učenci raznih oddelkov s koristjo v jedni šolski sobi? (poroč. Mat. Rant). 5. Kako mora šola delati za varstvo pevskih tic? (poroč. Fr. Mercina). 6. Samostalni predlogi i. dr. 7. Poročilo prvomestnikovo za okraj. učit. bukvarnice. Volitev pregledovalcev računa. 8. Volitev stalnega odbora.

— Za okraj Ljubljanske okolice zbornujejo učitelji 27. t. m. na c. k. učiteljsku. Na dnevnem redu so: 1. Opazke c. k. nadzornika pri nadzorovanji. 2. Kako se učna tvarina iz jezikoslovja in realij, ki je enorazrednim razdeljenim ljudskim šolam v učnem čertežu naprej pisana, na podlagi sedaj veljavnih učnih knjig in beril in prepisanih učnih pripomočkov najprimerneje razdeli po oddelkih vsake skupine. 3. Poročilo prvomestnika bukvarničnega odseka o bukvarnici in volitev komisije. 4. Volitev stalnega odbora za l. 1876/77. 5. Volitev zastopovalcev učiteljstva v okrajnem šolskem svetu za prihodnjih 6 let.

— Janežičeva slavnost. Koroški rodoljubi so sklenili letos 13. avgusta, t. j. nedeljo pred Velikim Šmarinom (nebovzetjem D. M.) s posebno slovesnostjo slaviti spomin prerano umerlega slovenskega jezikoslovca in pisatelja Anton Janežič-a, ter mu v znamenje narodove častitbe in hvale na rojstni hiši v št. Jakobskej fari (Rožna dolina; železniška postaja Verba [Velden], okraj Rožek) staviti spominsko plošča. V ta namen voljeni odbor si je zvest, da bode udeležitev prostega naroda mej Slovenci Koroške zdatna in živahna, ob enem mu je uže ime Janežičevo porok dovolj, da bodejo tudi drugi Slovenci iz bližnjih kronovin radostno ovo priliko porabili, da časté spomin nevtrudljivega delavca na slov. slovstvenem polju in ob enem v duševnej vzajemnosti podadó gorotanskim rojakom bratovsko roko.

— »Mali občni zemljepis« spisal prof. Jesenko. Knjiga je spisana najbolj za učit. izobraževališča, primerna pa bi bila tudi za perve razrede srednjih šol in za vsacega, kdor si hoče zemljepisni uk v slovenskej besedi in v skerčenem obsegu prisvojiti. Z ličnimi in razločnimi čerkami tiskana se dobiva knjiga pri bukvarjih po 80 kr.

— Kakor iz gotovega vira slišimo, je sl. ministerstvo kmetijstva družbi kmetijski pisalo, da je obveljal njen nasvet o reorganizaciji učiteljskih preparandij v tem oziru, da se bode kmetijstvo na preparandijah vpridrodne temeljito učilo, ker le potem je mogoče, da pridejo iz njih v kmetijstvu izvedeni učitelji na deželo, ki morejo šolsko mladino po doveršeni ljudski šoli s pridom učiti tako, da dobimo »nadaljevalnih kmetijskih sol« veliko po deželi. Ministerstvo je pri tej priliki pohvalilo delovanje družbe kmetijske, dež. šolskega sveta in deželnega zbora. »Nov.«

— Učiteljem na Kranjskem, ki bi radi imeli »malo fiziko« za narodne ali ljudske šole v pogovorih, ki jo je poslovenil Iv. Lapajne, poročamo, da se ta knjižica dobiva tudi pri bukvarji g. Lerherji v Ljubljani. Takisto tudi »Mali prirodopis.« —

— Z določbo od 6. junija 1876, je slavno naučno ministerstvo za učne pripomočke v slovenskih ljudskih šolah privolilo, da se rabi:

Názorni nauk za slovensko mladost. Slovenski razjasnil Ivan Tomšič. V Ljubljani 1872. Založil J. Giontini. Stoji trdo vezan 3 gl. 50 kr.

Zemlja (Globus sè slovensko terminologijo od Ivana Tomšiča.) V Ljubljani. Na prodaj pri Jan. Giontiniju. Stoji 5 gl. 30 kr.

Tako imate zdaj slovenski učitelji dva učna pripomočka v slovenskem jeziku s privoljenjem naučnega ministerstva in nihče vam ne more braniti, da bi jih ne smeli rabiti v slovenskih ljudskih šolah!

— Na c. k. ženskem učiteljsku tukaj je bil zrelostni izpit (pismeni) od 24. junija do 4. julija, a na možkem od 28. junija do 8. julija. Ustmeni se začne na ženskem 12. a na možkem 19. julija in v naslednjih dnevih. Pismene naloge na možkem učiteljsku so bile 1. Iz pedagogike (nemški): Kakšne morajo biti domače naloge? Pripomočki da je primerna tišina v šoli, kakšni so? Orodje v šoli potrebno? Ferdinand Kindermann in njegove usluge za povzdigo šolstva na Pemskem. 2. Iz nemškega jezika: Kmetijstvo, začetek omike in glavni pogoji vsega družabnega življenja. Iz slovenskega jezika: Jeli varčnost človeku potrebna, in zakaj mora vzlasti učitelj varčen biti? (Dalje prih.)

— *Priporočila vredno.* Pred kratkem smo imeli priliko, videti pri g. A. Försterju, stolnemu organistu v Ljubljani, lep harmonij iz P. Titz-ove c. k. dvorne tovarne na Dunaju (Wieden, Pressgasse Nr. 28). Tak harmonij obsega 4 $\frac{1}{2}$ oktav tastature, t. j. od C = 8' do f = $\frac{1}{4}$ ' ter ima en sam premen (Expression), da se more ali krepko ali nježno igrati, kakor ravno skladba zahteva. Harmonij je od hrastovega lesa narejen. Gonili pri mehovah se lahko zaprete, na stranicah pa so deržaji, da se po potrebi prenese. Za šole je kaj pripraven; zato je v »ceniku« tudi imenovan šolski harmonij. Cena mu je 85 gl. brez voznine. Skoraj da ni moč popisati, kako praktično, lepo, in solidno je sestavljen. S tremi kljukicami odpre se cela mehanika, da se brez truda pride do njenih posamesnih delov. Póje jako milo a tudi dosti močno; C = 8', naj nižji glas, in f = $\frac{1}{4}$ ', naj viši se jednako lepo in čisto oglasita. Igra poleg rahlo sopajočih mehovah teče tako gladko, kakor olje. Kdor pozna okornost starih fisharmonik, ki so verhu tega še jako drage, more se čuditi pripravnemu instrumentu, ter obžalovati, da si je kedaj staro pokveko omislil. Na izversten harmonij opozorujemo šolske oblastnije, ki si nameravajo omisliti kak tak instrument za ljudsko šolo. Tudi za male podružnice, kjer nimajo orgelj, bi tak harmonij kaj dobro služil v povzdigo cerkvenega petja in pobožnega duha. Naj bi še drugi časniki to objavili. —

— Cerkevne skladbe. Našim cerkvenim pevskim zborom bodo gotovo jako vstregle tri »Ecce sacerdos magnus« z responsoriji za škofovo obiskovanje, ktere je ravnokar v lahkem štilu na svetlo dal g. Ant. Foerster. Ena skladba je sestavno, dve ste razstavno zloženi. Ker se tem podobne besede tudi za gradual rabijo, se lahko pojo kot antifone pri dotičnih mašah. (Veljajo 50 kr.) — Od tega skladatelja se še dobi: 6 »Tantum ergo« (po 50 kr.), dve veliki slovenski maši (po 50 kr.), »Lamentacije in Očitanje« (po 40 kr.), Pevska šola (po 60 kr.) —

Sveta maša

za sopran, alt, tenor in bas. Besede Fr. Marn-ove. Vglasbil **Lavoslav Belar**, učitelj in ravnatelj na II. mestni šoli. Delo pridnega učitelja in umnega skladatelja priporočamo prijateljem cerkvenega petja. Cena je 50 kr., a prodaja jo založnik R. Milic na Starem tergu h. št. 33.

— C. k. učiteljsiše za moške in ženske v Ljubljani sklenete šolsko leto danes 15. julija. Sklepne svečanosti so: zahvalna maša; v najprostornejši šolski izbi bodo peli učit. pripravniki in učenci iz vadbice; pripravnik potem govori nemški, a slovenski, učenec na vadbici, in ravnatelj bere odličnejše učence, isto tako tudi na žensk. učiteljsiše. — Mestne šole končajo šolsko leto 26. t. m. z zahvalno mašo pri sv. Jakobu, in o tej priliki bode tudi prvo sv. obhajilo učencev iz mestnih šol.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V šolskem okraju Postojnskem: Na 4razredni ljud. šoli v Postojni dvoje učit. služeb po 600 gl. in jedna s 550 gl. l. p., ob enem tudi ravnatelj. služba s 100 gl. doklade in 80 gl. stanarine; krajnemu šolskemu svetu tam do 10. avgusta; na dalej: na 3razredni ljudski šoli v Senožečah, učit. služba l. p. 500 gl. in stanovanje; na 1razredni ljud. šoli v Št.-Petru, Št.-Mihaelu, v Košani, na Ubelskem in v Vrabčah učit. službe l. p. po 500 gl. in stanovanje, na 1razredni ljud. šoli v Podragi, v Vremu in v Ternu učit. službe l. p. po 400 gl. in stanovanje; prošnje okrajnemu šolskemu svetu v Postojni do 10. avgusta t. l.

— Na ljudski šoli v Borovnici in pri D. M. v Polji druga učiteljska služba l. p. 400 gl. Prošnji v 6 tednih pri dotičnem krajnem šolskem svetu. C. k. okrajni šolski svet za Ljubljansko okolico dné 6. julija 1876.

— V šolskem okraju Logaškem. Na 1razredni lj. šoli v Logatcu, učit. služba l. p. 500 gl. in stanovanje, oziroma za orglanje 100 gl.; krajnemu šolskemu svetu do 5. avgusta.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gosp. Alojzij Račič pride iz Postojne v Čatež.

— † Umerl je 16. p. m. g. Janez Simonič, bivši učitelj pri sv. Jurju na Ščavnici blizo Zgornje Radgone. Do l. 1871 je bil v Šent-Jernej na Kranjskem, in od tam se je preselil v svoj rojstveni kraj. — Zapustil je vdovo s 6 otroci, bil je ud krajnemu učiteljskemu vdovskemu društvu tudi potem, ko se je na Štajarsko preselil. N. v m. p.!